

Tager læringsmål oplevelsen
(og dannelsen)
ud af historieundervisningen?

Præsentation

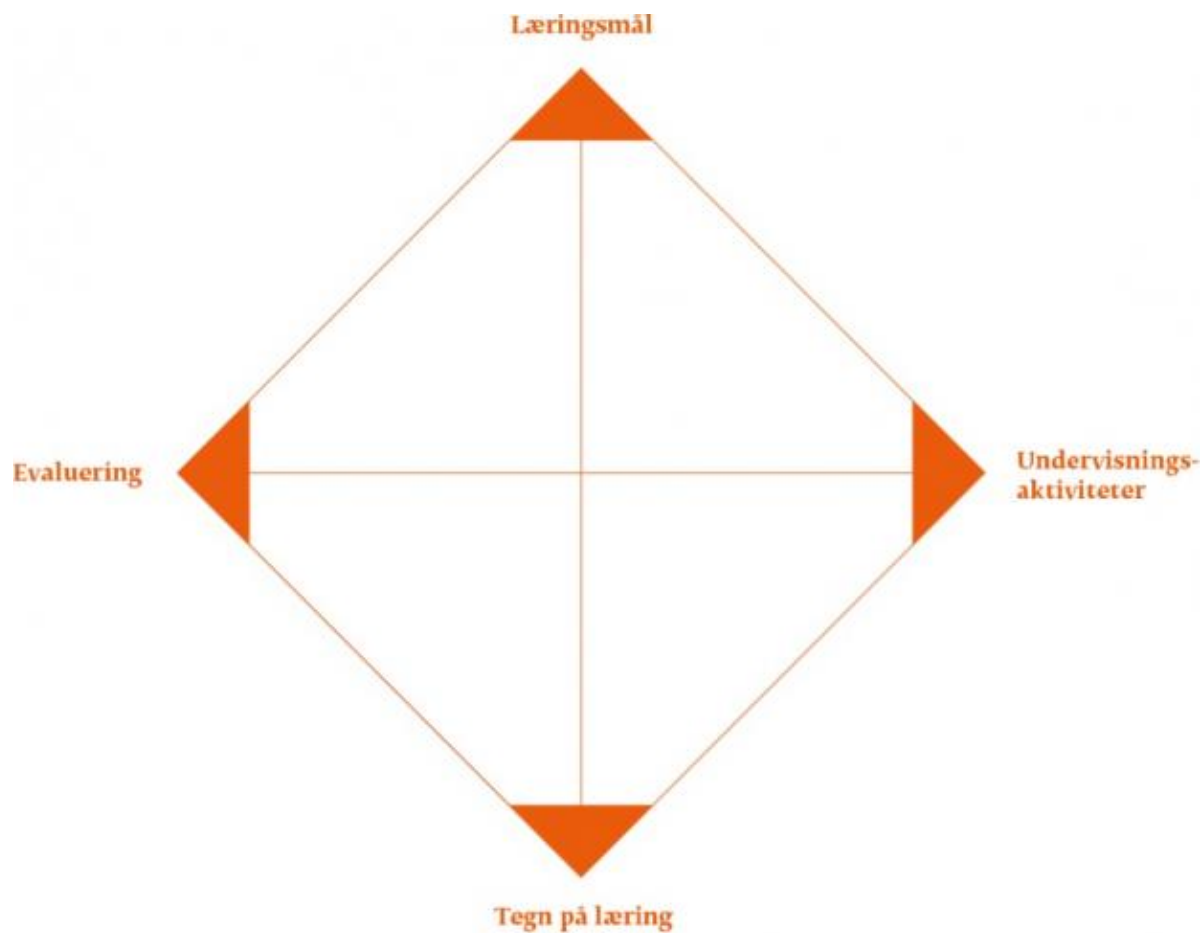
Rasmus Welling

- Museumsformidler – Museerne i Fredericia, tidligere lærer
- Næstformand FALIHOS
- Forfatter af undervisningsmaterialer og pædagogisk litteratur
- Højtbegavede børn i skole
- DFI – Med skolen i biografen
- Sigurds Danmarkshistorie

Program

- Kort definition: Hvad er læringsmål?
- Forhold jer til udsagn
- Opsamling, perspektivering, eksempler og mulige løsninger

Hvad er læringsmålstyret undervisning?

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Hvad er læringsmål?

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Historie

Færdigheds- og vidensmål (efter 4. klassetrin)

Kompetenceområde	Kompetencemål	Faser	Færdigheds- og vidensmål									
Kronologi og sammenhæng	Eleven kan relatere ændringer i hverdag og livsvilkår over tid til eget liv	1.	Kronologi		Familie og fællesskaber		Livsgrundlag og produktion		Samfund		Historiekanon	
			Eleven kan placere elementer fra historien tidsmæssigt i forhold til hinanden	Eleven har viden om relativ kronologi	Eleven kan sammenligne tidlige tiders familie, slægt og fællesskaber med eget liv	Eleven har viden om fællesskaber før og nu	Eleven kan beskrive ændringer i livsgrundlag og produktion	Eleven har viden om livsgrundlag og produktion før og nu	Eleven kan beskrive ændringer i magtforhold og samfundsstrukturer over tid	Eleven har viden om magtforhold og samfundsstrukturer før og nu	Eleven kan bruge kanonpunkter til at skabe historisk overblik og sammenhængsforståelse	Eleven har viden om kanonpunkter
Kildearbejde	Eleven kan anvende kilder til at opnå viden om fortiden	1.	Historiske spor		Kildeanalyse		Sprog og skriftsprog					
Historiebrug	Eleven kan fortælle om, hvordan mennesker er påvirket af og bruger historie	1.	Eleven kan bruge historiske spor i lokalområdet til at fortælle om fortiden	Eleven har viden om identifikation af historiske spor i lokalområdet	Eleven kan bruge digitale medier og andre udtryksformer som kilder til at beskrive fortiden	Eleven har viden om enkle kildekritiske begreber	Eleven kan læse enkle historiske kilder og udtrykke sig sprogligt enkelt om deres indhold	Eleven har viden om enkle fagord og begreber og historiske kilders formål og struktur				
			Historiske scenarier		Historiske fortællinger		Historisk bevidsthed					
			Eleven kan opnå viden om historie gennem brug af historiske scenarier	Eleven har viden om historiske scenarier	Eleven kan skelne mellem typer af historiske fortællinger	Eleven har viden om særtæk ved historiske fortællinger	Eleven kan forklare, hvorledes de og andre er historisk skabte og skaber historie	Eleven har viden om personer og hændelser, der tillægges betydning i historien				

"Er der virkelig SÅ meget læring at hente i at synliggøre viden for elever og vise dem, at de rent faktisk har lært noget?

Kan det ikke ordnes ved at samlæse et par timer med yngre klassetrin? Så kan alle vel se, at de har rykket sig siden 1. klasse..."

Henning Hansen, lærer

"Læringsmålstyring i enhver grad er det glade vanvid - praktisk umulig og pædagogisk ødelæggende."

"Kan vi ikke bare for en gangs skyld helt nøgternt konstatere, (..) at læringsmålstyring eller målingsstyring (..) i alle dens gennemførselsgrader er det glade vanvid - praktisk umulig og pædagogisk ødelæggende."

Lasse Bak Sørensen, lærer

"Det er meningsløst for en erfaren lærer nedskrive alle læringsmål for et undervisningsforløb om fx opdagelsesrejsende."

"Det siger i den grad sig selv, at en uundgåelig del af meningen med at arbejde med Columbus må være, "...at eleverne skal forstå konceptet 'en opdagelsesrejse' og begrebet 'kulturmøde' og konsekvenserne af det.

Et læringsmål for en enkelt time i forløbet kunne være, at eleverne skal lære, at man kan være opdagelsesrejsende af forskellige årsager fx videnskabelige, religiøse eller materialistiske.

Men hvorfor skal man som erfaren lærer tvinges til at sætte sig hen og nedskrive disse ting?"

Niels Christian Sauer, DLFs hovedbestyrelse

"Eleverne har gavn af at kende forventninger, dagsorden og målsætning."

"Men eleverne har alligevel stor gavn af at kende forventningerne til dem. Nogle lærere fortæller, at målene giver dem mulighed for at danne et team med eleverne. Lærerne er de faglige ledere af teamet, men eleverne kender undervisningens dagsorden og målsætning"

Andreas Rasch-Christensen, DPU

"Målenes fokus på læring tømmer skolerne for dannelsesmæssige indhold".

"Målstyret undervisning er som sovjetiske 5-årsplaner, hvor kvantitet er vigtigere end kvalitet. Det gør folkeskolen til en Lada!"

"Tankegangen bag målstyret undervisning er den samme som tankegangen bag de sovjetiske 5-årsplaner i hine tider. Man satte et kvantitativt mål for produktionen og når det var opfyldt var alle tilfredse. Kvaliteten af det producerede var uden betydning. Så folkeskolen bliver at sammenligne med en Lada".

Vagn Olsen, lærer

"Målstyret undervisning med tydelige mål organiserer undervisningen hjælper klasseledelse og synliggør læringsfremskridt og mestring, hvilket kun kan styrke elevernes selvtillid og lyse til at læse og lære mere".

(Tabita Bech, lærerstuderende)

"Når man styrer hårdt efter læringsmål, er menneskets unikke møde med faget og stoffet underordnet".

*"Når man styrer hårdt efter læringsmål, er menneskets unikke møde med faget og stoffet underordnet.
Undervisningens indhold betragtes kun som et mere eller mindre tilfældigt middel til arbejdsmarkedsorienteret kompetenceproduktion.
Kompetenceoutputtet og tilpasningsprocessen er i stedet det væsentlige."*

Brian Degn Mårtensson, lektor – University College Sjælland

"Vores elever kan ikke være tjent med at være i en skole, der hele tiden jagter synlige resultater og mål.

Læringsmål gør skolen individualiseret og indsnævret, hvor man er i kamp med hinanden og sig selv"

"Jeg synes ikke, at vores elever kan være tjent med at være i en skole, der hele tiden jagter synlige resultater - det bliver en meget individualiseret og indsnævret skole, hvor man er i kamp med hinanden og sig selv".

Mette Frederiksen, lærer

"Både menneske og fag forsvinder ud af pædagogikken med læringsmål, da disse kun retter sig mod fremtidig vækst"

"Intet andet end fremtidig vækst er vigtigt. Både menneske og fag forsvinder ud af pædagogikken. Kun mål og styring står tilbage i jagten på fremtidig vækst."

Brian Degn Mårtensson, lektor – University College Sjælland

"Læringsmålstyret undervisning er at sammenligne med dressur. Indholdet af undervisningen - altså hele vores nordiske og europæiske tradition - er ligegyldigt".

"Læringsmålstyret undervisning (..) har ikke ret meget med egentlig undervisning at gøre. Den (..) er i princippet nærmere beslægtet med dressur eller træning - i hvert fald i den variant, der p.t. ønskes udbredt af både KL og ministeriet. Selve indholdet af undervisningen - altså hele vores nordiske og europæiske tradition - er ligegyldiggjort".

Brian Degn Mårtensson, lektor – University College Sjælland

"Fokus på tydelige kompetencemål giver mulighed for at koble viden til elevers læring og udvikling mod videre uddannelse, arbejdsmarkedet og livet i almindelighed."

"Undervisningen skal gøre noget ved eleverne. Hvis viden og elevernes personligheder kører som to parallelle og uafhængige spor, så sker der intet med eleverne.

Men fagenes nye mål giver netop mulighed for at koble viden til elevers læring og udvikling. Viden skal kunne bruges og ikke kun i relation til videre uddannelse og arbejdsmarkedet. Også til livet i almindelighed."

Andreas Rasch-Christensen, forskningschef ved VIA University College

Om konsekvenserne af læringsmål:

"Der er ingen grund til at læse en roman færdig, hvis læringsmålene er opfyldt halvvejs gennem værket. Det er også ligegyldigt, hvilke øvrige perspektiver romanen åbner for børnene".

"I faget dansk er der reelt ingen grund til at læse en roman færdig, hvis læringsmålene er opfyldt halvvejs gennem værket. Det er også ligegyldigt, hvilke øvrige perspektiver romanen åbner for børnene. Hele det litterære møde sander ganske enkelt til i tom teknik".

Brian Degn Mårtensson, lektor – University College Sjælland

"Ustrukturerede og frie læringsmiljøer gør det svært for elever uden uddannelsestradition at fungere i skolen.

De elever (..) har brug for klare strukturer, klare rammer og for at vide præcist, hvad der forventes af dem og hvorfor.

Det ligger ikke i den progressive pædagogik med dens idealer om dannelse og kreativitet".

"Reformpædagogikkens ustrukturerede og frie læringsmiljøer gør det svært for elever uden uddannelsestradition at fungere i skolen

De elever (..) har brug for klare strukturer og klare rammer. De har brug for at vide præcist, hvad der forventes af dem og hvorfor. Og den slags ligger ikke i den progressive pædagogik med dens idealer om dannelse og kreativitet".

Per Fibæk Laursen, professor ved DPU

"For elever fra uddannelsesfremmede hjem er det ikke nok, at undervisningen er godt for deres dannelse. De skal have at vide, hvad de konkret kan bruge det til i deres videre uddannelse og deres kommende arbejde, ellers ryger deres motivation."

"Lærerne er nødt til at gøre det klart for elever, der kommer fra uddannelsesfremmede hjem, at grunden til, at de skal lære det her, som vi nu er i gang med i klassen, er den og den (..) Det er ikke nok at henvise til, at det er godt for deres dannelse. De skal have at vide, hvad de konkret kan bruge det til i deres videre uddannelse og deres kommende arbejde, ellers ryger deres motivation."

Per Fibæk Laursen, professor ved DPU

"Motivation skabt af hensyn til mål, eksamen eller karakterer er ren instrumentel og mindre værdifuld for elevernes generelle udvikling."

*"Elever med baggrund i lønarbejderlivsformen vil gerne nemt og hurtigt frem til kompetencer, som kan give et godt, velbetalt eller interessant job.
De har en forventning om klare mål, ledelse og vejledning og bliver forvirrede af opfordring til læring gennem fri udforskning og løst strukturerede rammer"*

"Den såkaldte indirekte motivation, hvor elever lærer af hensyn til eksamen, karakter eller videre uddannelsesmuligheder, bliver af reformpædagogikken betragtet som mindre værdifuld for elevernes generelle udvikling, og den bliver med et tydeligt nedladende udtryk karakteriseret som en 'instrumentel' holdning til uddannelse (..)

Men (..) folk med lønarbejderlivsform eller folk med mindre kulturel kapital har et grundlæggende andet forhold til uddannelse: De betragter uddannelse som middel til at få et job

De vil gerne nemt og hurtigt frem til kompetencer, der kan sælges på arbejdsmarkedet, og som kan give et godt, velbetalt eller interessant job. Børn, der møder skolen med denne holdning, har brug for klare mål, ledelse og vejledning. De bliver forvirrede af opfordring til læring gennem fri udforskning og løst strukturerede rammer".

Per Fibæk Laursen, professor ved DPU

To synsvinkler

Hattie

- Emperisk
- Evidens
- Kompetencer

Løgstrup m.fl.

- Normativ
- Holdninger
- Dannelse / oplevelse

To debatter

Politisk

- Politisk defineret spændetrøje
- Topstyret
- Mål: at forberede eleverne til konkurrencesamfundet

Pædagogisk / didaktisk

- Redskab / metode på linje med øvrige
- Defineret af læreren selv i overensstemmelse med egen praksis
- Mål: at forberede og danne eleverne til folkestyre og egne liv

Skriftliggørelse i læringsportal (Min uddannelse)

- Individuelle mål for hver enkelt elev
- For hvert emne / hver periode
- I alle fag
- Evaluering af hver enkelt elev
- For hvert emne / hver periode
- I alle fag
- Selvevaluering fra elevernes side (overbygning)

(Vejle Kommune - Skal være fuldt udrullet i august 2017)

Tegn på læring og dokumentation

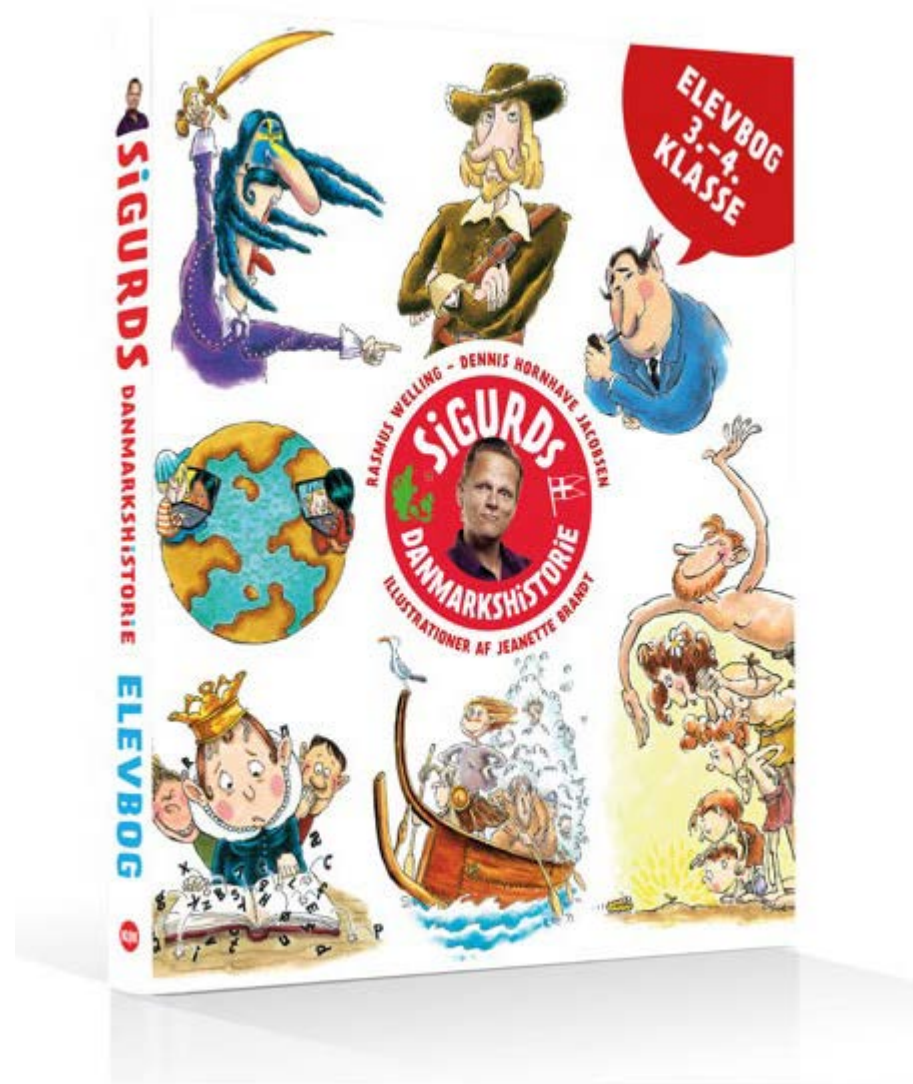
1: Jeg kan sige opdagelsesrejse og opdagelsesrejsende. 	Kendskab
2: Jeg ved hvem Carsten Niebuhr er og kan fortælle, hvad han er kendt for. 	
3: Jeg kan fortælle, hvad Carsten Niebuhrs opdagelsesrejse hedder. 	
4: Jeg kan nævne forskellige opdagelsesrejsende. 	
5: Jeg kan forklare, hvad en opdagelsesrejse og en opdagelsesrejsende er. 	Forståelse
6: Jeg kan forklare, hvorfor Carsten Niebuhr tog på opdagelsesrejse. 	
7: Jeg kan beskrive, hvad der skete på Carsten Niebuhrs rejse. 	
8: Jeg kan forklare, hvorfor Carsten Niebuhr tog på opdagelsesrejse. 	
9: Jeg kan komme med eksempler på andre grunde til at tage på opdagelsesrejse. 	

Tegn på læring og dokumentation

10: Jeg kan skrive hændelser fra Carsten Niebuhrs rejse på en tidslinje. 11: Jeg kan skrive en personlig beretning om Carsten Niebuhrs rejse. 12: Jeg kan bruge <u>tidsord</u> og <u>beskrivere</u> i min beretning. 	Anvendelse
13: Jeg kan finde hændelser i andre opdagelsesrejser som ligner Carsten Niebuhrs. 14: Jeg kan finde hændelser i andre opdagelsesrejser, der er forskellige fra Carsten Niebuhrs. 	Analyse

Sigurds Danmarkshistorie

Sigurds Danmarkshistorie

DU SKAL LÆRE:

- hvad kilder er.
- at læse kilder og fortælle om dem.
- at bruge kilder til at få viden om fortiden.
- at finde historiske spor i området, hvor du bor.
- at bruge historiske spor til at fortælle om fortiden.
- at beskrive fortiden for eksempel ved hjælp af programmer på Skoletube.

Tydelige læringsmål

Sigurds Danmarkshistorie

Der kom også nye ideer. For eksempel havde man i USA opfundet noget, der hed et supermarked. Du ved selvfølgelig godt, hvad et supermarked er, men det vidste danskerne ikke dengang. De var vant til at gå til købmanden og sige:

”Jeg vil gerne have et pund kaffe, en pose havregryn og et halvt pund mel.”

Nu skulle kunderne til at hente varerne selv, og i Esbjerg åbnede Danmarks første selvbetjeningsbutik, Esbjerg og omegns brugsforening. Kunderne fik en indkøbskurv, og nu skulle de selv gå rundt i butikken og tage varerne ned fra hylden. Det havde man godt nok aldrig prøvet før.

”Kan vi bare tage, hvad vi vil?” spurgte folk.

”Ork ja,” sagde købmanden, ”bare De husker at betale!”

Lise og hendes mor skulle selvfølgelig prøve at handle i den nye forretning.

”Sikke meget køkkentøj, De har i butikken!” sagde Lises mor til købmanden.

”Ja,” sagde købmanden, ”det er vores nye plasticsortiment, som vi lige har fået hjem fra udlandet. Der er alt, hvad en moderne husmor kan ønske sig!” Det var nemlig stadig sådan i de fleste familier,

at moren gik hjemme og passede huset og børnene, mens faren gik på arbejde og tjente pengene.

”Se, mor. Der er køkkenting i alle farver!” sagde Lise og pegede.

”Ja,” sagde Lises mor og smilede til købmanden. ”Det er altså utroligt, hvad De har her i Deres plasticafdeling – der er jo både dejskrabere og grydeskeer og lightere, og jeg ved ikke hvad ...”

”Nemlig. Og som De kan se, fru Svendsen, forhandler vi tingene i mange dejlige farver. Og så er de ovenikøbet til at betale!”

”Ja, De har ret. Dyrt er det såmænd heller ikke ...” Man var for alvor begyndt at lave ting i plastic, og ligesom bronze var det store hit i bronzealderen, og jern var det store hit i jernalderen, blev plastic det store hit i den moderne tid. Der var ingen grænser for, hvad man kunne lave af plastic. Mådkasser, tandbørster, drikkekanter, nylonstrømper, skåle, grydeskeer, legetøjsbiler, dukker og meget, meget mere. Maden, man købte, blev også pakket ind i plastic, for så kunne den holde sig bedre. Når kunderne var færdige med at købe ind, fik de alle varerne med hjem i noget helt nyt, som hed en plasticpose.

Narrativer som
”huskeknager”
og oplevelse

Sigurds Danmarkshistorie

PÅ OPDAGELSE I DIN EGEN BY

I den første opgave skulle du undersøge din by for at finde noget, der har ændret sig gennem tiden. Nu har du fået ny viden om, hvordan man finder spor, der kan vise det. Derfor skal du ud i byen igen – når man lærer noget nyt, ved man nemlig

bedre, hvad man skal kigge efter. Denne gang skal du finde bygninger, hvor der har været butik engang. Du skal finde spor efter butikkerne ligesom på billederne af grønthandlen og købmanden tidligere i kapitlet.

EKSEMPLER PÅ SPOR, DU KAN LEDE EFTER:

- Store butiksvinduer i huse, hvor der bor mennesker.
- Store vinduer eller døre, der er muret til.
- Gamle skilte eller rester af skilte.
- Skrå hushjørner ud til gaden.
- Dørtrin, der ikke fører nogen steder hen.

Eksemplerne er også på elevark 2.

Du kan også se efter spor efter andre slags bygninger som for eksempel sportsklubber eller fabrikker.

Udgangspunkt i oplevelser og elevernes egen verden

Sigurds Danmarkshistorie

OPGAVE: FORTÆL OM BILLEDERNE

I sidste opgave skulle du finde spor på bygningerne. Nu skal du bruge billederne af grønthandlen før og nu og lave en fortælling om billederne. Du kan lave fortællingen som tegneserie i Pixton eller som film i GoAnimate. På Skoletube er der skabeloner til opgaven.

Tegneserien kan for eksempel handle om en gammel mand, der fortæller sine børnebørn om byen, dengang han var barn. Han kan også fortælle om, hvordan tingene har ændret sig.

Aktiv medskaben og fortolkning

Sigurds Danmarkshistorie

HVORDAN KAN VI VIDE NOGET OM FORTIDEN?

I dette første kapitel af bogen har du nu arbejdet med forskellige slags kilder. Du har også prøvet at bruge nogle af programmerne på Skoletube, for eksempel Animoto eller Pixton. Programmerne på

Skoletube kommer du til at bruge igen i kapitel 2-5. Du skal også bruge et af programmerne i den sidste opgave af kapitel 1.

OPGAVE: HVAD ER KILDER?

Lav din egen historieprofessor i Pixton eller GoAnimate.

Lav en tegneserie eller film i Pixton eller GoAnimate, hvor professoren forklarer:

- hvad kilder er.
- hvilken slags kilder du kender.
- hvordan kilder kan give viden om fortiden.

Evaluerings af målene integreret som en del af undervisningen

Plads til undren og refleksion ud over målene

Formålsstyret undervisning

Enhver aktivitet skal forholde sig til skolens og fagenes formål – ”i bredere formulering end de målbare læringsmål”.

(Frit efter lærer Mette Frederiksen)

Folkeskolens formålsparagraf

§ 1. Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der: forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.

© Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Stk. 2. Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.

Stk. 3. Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati.

Formålsstyret undervisning

"En professionel lærer skal kunne arbejde målstyret, samtidig med at der er plads til skolens brede formål"

"Der skal stadig være den konkrete kortsigtede læring, men der skal også være det bredere langsigtede perspektiv. Så børnene kan blive myndige, selvstændige mennesker, der bærer vores kultur og historier med sig og kan navigere i deres fremtidige tilværelse".

"Hvis vi kun arbejder med det konkret målbare, vil der være en uhyre vigtig læring og (..) personlig, faglig udvikling, som går tabt for vores elever. De bliver i værste fald færdigheds- og præstationsfikserede individualister, der aldrig udvikler sig til myndige, solidariske mennesker, som kan være medskabere af og tage vare på fremtidens fællesskab. Det kan få store konsekvenser for det enkelte menneskes livsmuligheder og også for vores samfund og demokrati"

Arbejde med billedromanen: Emmely M

»Hvem har tænkt noget om denne her bog, som de ikke har tænkt før?«

Eleverne kommer med forskellige bud, som peger ind og ud af historien. Hvordan er deres egne forældre? Hvordan er gode forældre eller dårlige forældre?

Der bliver stillet spørgsmål, som ikke peger hen på et på forhånd defineret specifikt læringsmål. Spørgsmål, der ligger ud over, hvad der på forhånd er planlagt i forberedelsen.

I den konkrete litteraturundervisning kunne undervisningen være stoppet ved opnåelsen af læringsmålet »Definér historiens tema«. Men Mette Frederiksen valgte netop ikke at stoppe, da klassen havde defineret »forældre-kærlighed« som et af bogens hovedtemaer. I stedet blev det brugt som trædesten til spørgsmål som: »Hvad er en god forælder?«, »Hvorfor skriver en forfatter noget om, hvor gode eller dårlige forældre er til at elske deres børn?«, »Hvorfor er det et vigtigt tema?«

»Jeg forsøger at bringe temaet ind i deres tilværelse ved at bruge det faglige stof til at tale om noget mere alment«, siger hun.

Links

<http://www.folkeskolen.dk/578676/professor-reformpaedagogik-sorterer-eleverne>

<http://www.folkeskolen.dk/593666/laereren-bag-formaalsstyret-undervisning>

<http://www.folkeskolen.dk/593803/lektor-aaben-skole-boer-ikke-vaere-styret-af-maal-men-af-formaal->

<http://www.folkeskolen.dk/577743/laeringsmaalstyret-undervisning-skiller-vandene>

<http://www.folkeskolen.dk/569004/laeringsmaal-kan-fremme-laeselyst>

www.falihos.dk

www.fredericiahistorie.dk/side/skoletjeneste

<http://www.sigurdsdanmarkshistorie.dk/portfolio/undervisningsmaterialer/>